

TEMA BROJA: PROBLEMI I IZAZOVI TRANZICIONE PRAVDE U REGIONU

ODREĐIVANJE SUDBINE NESTALIH LICA U POSTKONFLIKTNIM DRUŠTVIMA – ULOGA SUDSTVA, ad hoc TELA, MEĐUNARODNIH AKTERA – ANALIZA SLUČAJA

PRAVO NA ISTINU

Ana Kron *Međunarodna komisija za nestala lica, Koordinator za odnose sa Vladom Srbije*

Korišćenje pouzdane, međunarodno priznate nauke o sudskoj medicini kao instrumenta ljudskih prava za rešavanje slučajeva nestanaka bilo je uspešno ne samo zato što je porodicama nestalih donelo individualni odgovor, već i što je precizno dokumentovalo zločine protiv čovečnosti, drugim rečima što je stvorilo istorijsku dokumentaciju kojom se ne može manipulisati u političke svrhe

Na Kosovo su, 30. juna 2006, u 110 plastičnih vreća za leševe vraćena tela i delovi tela koji su ekshumirani u Batajnici, predgrađu Beograda, i u Perućcu tokom 2001. i 2002. godine. To je bio poslednji od 19 kontingenata posmrtnih ostataka etničkih Albanaca koji su pronađeni u preostale dve od tri masovne grobnice otkrivene u užoj Serbiji. Ova poslednja repatrijacija rezultat je petogodišnjeg procesa u koji je bilo uključeno mnogo aktera, kako nacionalnih tako i međunarodnih, u zajedničkom naporu da porodicama nestalih ponude odgovore. To takođe predstavlja uspešan slučaj saradnje između Vlade, lokalnih sudova, međunarodnih organizacija, naučnika i napredne tehnologije.

Takozvani «Slučaj Batajnica» počeo je da se razvija početkom aprila 1999, kada je nekoliko ribara obavestilo policiju da nešto što liči na ogroman kamion pluta u reci. Jedan svedok je ustanovio da je ustvari reč o hladnjači marke Mercedes sa oznakama koje su ukazivale na to da je pripadao mesaru iz Prizrena, Kosovo. Dok je hladnjača vađena iz vode, ljudska tela su počela da ispadaju iz oštećenih vrata. Uprkos činjenici da je najmanje 200 ljudi posmatralo ovu operaciju, neko je događaj označio kao nepostojeći, tojest, kao državnu tajnu. Sledećeg dana tela su natoverana na dva kamiona sa beogradskim registarskim tablicama, a kamioni su natovareni na voz. Priča o hladnjači punoj mrtvih tela nije stigla do javnosti u toku naredne dve godine, kada se ispostavilo da su mnogi ljudi znali za ovu užasnu tajnu. Postala je javna u proleće 2001, kada je jedan članak o tome objavljen u lokalnim novinama. Nakon što je slučaj nestao iz medija, 18. maja potpredsednik srpske vlade Žarko Korać rekao je u Ženevi da «Vlada radi intenzivno na tome da lokalna otpužba protiv bivšeg jugoslovenskog predsednika, Slobodana Miloševića, bude proširena da bi uključila ratne zločine.» Srpski ministar pravde Vladan Batić je narednog dana zahtevao da predsednik Vrhovnog suda Srbije i Javni tužilac Srbije «preduzmu korake kako bi razjasnili 'misteriozni slučaj' u vezi sa mrtvim telima otkrivenim u hladnjači bačenoj u Dunav», i da «počinioici moraju biti privedeni pravdi nezavisno od njihovog sadašnjeg ili prethodnog statusa». Zamenik načelnika krivičnog odeljenja Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije, Dragan Karleuša, objavio je 25. maja 2001. prve rezultate istrage. Uoči novog Dana policije, 2. juna 2001, ministar policije Dušan Mihajlović objavio je da su otpočela otkopavanja jedne masovne grobnice i ponovio je da na teritoriji Srbije postoji nekoliko masovnih grobnica. U međuvremenu, kapetan policije Dragan Karleuša svedočio je u Hagu.

Nezavisno od političkih motiva i vremena objavljivanja (koincidiralo je sa ekstradicijom Miloševića Hagu), to je bio prvi korak novouspostavljene Vlade Srbije u naporu da se suoči sa nedavnom prošlošću i masovnim kršenjem ljudskih prava koje se dogodilo. Otkriće da su tela iz hladnjače izvađene iz Dunava početkom aprila 1999. sahranjena u blizini Beograda kao deo sistematskog pokušaja da se prikriju zločini počinjeni na Kosovu naveo je srpsku javnost da pita «da li će vlasti imati dovoljno snage da krvce privedu pravdi?» Neka ostane zabeleženo da je u vreme iskopavanja na lokaciji «Batajnica 3» koje je počelo 2002. zadnja utovarna rampa kamiona Mercedes pronađena kako leži direktno na vrhu posmrtnih ostataka.

Iako je Međunarodna komisija za nestala lica (International Commission on Missing Persons – ICMP) u političkom smislu bila prisutna i aktivna u tadašnjoj Saveznoj Republici Jugoslaviji od 1996, februara 2001. upravo je otvorila kancelariju u Beogradu. ICMP je takođe bila aktivna na Kosovu od juna 1999. ICMP radi ne samo na tome da obezbedi saradnju vlada u ispunjavanju njihovih obaveza u pogledu lociranja i identifikacije osoba koje su nestale usled oružanih sukoba, drugih neprijateljstava i kršenja, već im i pomaže da to ostvare. Nedavni sukobi u bivšoj Jugoslaviji pokazuju koje opasnosti nastaju ako

se ne ostvari suočavanje sa prošlošću, naročito u pogledu postojanja masovnih grobnica. U bivšoj Jugoslaviji, naročito u Bosni i Hercegovini, aktivnost ICMP je omogućila da se lociraju grobnice, identifikuju pronađeni pomsrtni ostaci i obavi komemoracija za hiljade žrtava, i time otvorila put ka konačnom pomirenju za ta ratom rastrzana društva.

Svojim bogatim iskustvom u radu na pitanjima nestalih lica, ICMP je serijom sastanaka sa visokim državnim funkcionerima počeo pripreme za svoju aktivnu ulogu u procesu ekshumacije i identifikacije prvo na političkom nivou. Kroz ove sastanke ICMP je započeo pregovore sa Saveznom vladom radi zaključenja sporazuma koji bi definisao asistenciju ICMP u tom procesu. Dok su ove diskusije bile u toku, ICMP je radio na specifičnom sporazumu sa tadašnjim saveznim ministrom pravde prof. dr Momčilom Grubačem u cilju pomoći u iskopavanju ovih konkretnih grobnica. On je prosledio ovaj zahtev ministru pravde Republike Srbije radi dobijanja saglasnosti. Ova saglasnost je zatim prosleđena Okružnom sudu u Beogradu, koji je pravno nadležan za proces ekshumacije. I predsednik Okružnog suda, g-đa Vida Petrović Škero, i sudija nadležan za iskopavanje Batajnica 01, g-din Dušan Čavlin, odobrili su da ICMP asistira na lokacijama, a takođe i da obezbeđuje eksperte i tehničku pomoć za sva dalja iskopavanja u Batajunici.

Iskopavanje masovne grobnice Batajnica 01 počelo je 2. juna 2001. Iskustva koje je ICMP stekao u Bosni i Hercegovini su pokazala da iskopavanje svake masovne grobnice može, u zavisnosti od prirode grobnice, da predstavlja zbumujuću mešavinu:

- kostura;
- raskomadanih delova tela;
- različitih vrsta stranih tipova zemljišta;
- same stvarne karakteristike ili karakteristika groba;
- i sve to unutar terena u jednoj specifičnoj oblasti.

Istraživanja ovih složenih mesta zločina se preduzimaju u pokušaju da se sakupi što više forenzičkih dokaza, koji uključuju posmrtnе ostatke, kako bi se otkrio najveći deo delova tela jedne osobe koji se nalaze u grobnici. Iako policijski istražitelji, patolozi, antropolozi i arheolozi već godinama rade na otkrivanju posmrtnih ostataka ljudi koji su sahranjeni pojedinačno, iskopavanja postojećih masovnih grobnica koje sadrže stotine tela predstavlja relativno novi fenomen koji je počeo 1990-ih kada su počela nastojanja da se otkriju posmrtni ostaci iz masovnih grobnica u bivšoj Jugoslaviji i Ruandi. Prvenstveni cilj iskopavanja masovnih grobnica zato je da se popišu i u potpunosti otkriju svi dokazi, bilo da je reč o posmrtnim ostacima ili pridruženim dokazima, u njihovom najboljem mogućem fizičkom stanju. Što je telo kompletnije nakon ekshumacije, to je veći broj informacija na raspolaganju forenzičarima patologima ili/i antropolozima za potrebe identifikacije, procene uzroka i načina nastanka smrti i srodne analize. S obzirom na njihovu obuku, znanje i zainteresovanost za tvrda i meka ljudska tkiva, forenzičari antropolozi se prvenstveno koncentrišu na dokaze iz tvrdih tkiva, ili skeleta, dok se patolozi koncentrišu na pojedinačno telo. Uloga arheologa je da se usredsrede na beleženje i otkrivanje unutar grobnice.

Masovne grobnice na terenu Specijalne antiterorističke jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova u Batajnici sadržavale su tela preko 800 kosovskih Albanaca ubijenih na Kosovu tokom NATO intervencije 1999; ta tela su potom natovarena na nekoliko kamiona i transportovana kroz Srbiju, da bi na kraju bila pokopana u Batajnici, Petrovom Selu i Bajinoj Bašti. Za nekoliko dana tokom proleća 1999 – na vrhuncu NATO bombardovanja Srbije i Kosova – na severnom kraju streljšta napravljeno je pet masovnih grobnica, uključujući dva povezana mesta. Grobnice su konstruisane tako da budu smeštene na površini 50 sa 30 metara. Izgrađene su uz pomoć teške mašinerije, a veliki deo posmrtnih ostataka bio je izložen pokušaju uništenja različitim vatrama koje su paljene među različitim delovima posmrtnih ostataka i ruševinu. Masovna grobnica koja je identifikovana kao Batajnica 01 iskopana je 2001. kombinovanjem tima forenzičkih patologa i antropologa iz Instituta za sudsку medicinu i Anatomskog instituta iz Beograda, uz stručnu arheološku saradnju Beogradskog univerziteta, i uz posmatrače Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju (International Criminal Tribunal for Yugoslavia – ICTY). Cela operacija obavljena je uz pomoć ICMP. Drugu grobnicu su ekshumirali srpski Institut za sudsку medicinu i Anatomički institut iz Beograda 2001, bez stručne saradnje drugih profesionalaca, uključujući ICMP. Između juna i novembra 2002. sve preostale grobnice na tom području su locirane i iskopavajuće je vršio tim stručnjaka. Deo ovog tima iz ICMP predvodio je forenzičar arheolog. Autopsiju pronađenih posmrtnih ostataka obavio je tim patologa i antropologa iz Instituta za sudsку medicinu iz Beograda. Prilikom autopsije ekshumiranih ljudskih ostataka nije bilo nadzora ili asistencije ICMP, ali jeste bilo nadzora ICMP na licu mesta tokom procesa; uzorke DNA su na licu mesta uzeli forenzičari patolozi, a forenzički dokazi su predati zvaničnicima lokalnih srpskih sudova na licu mesta.

ICMP je međuvladina organizacija koja je osnovana 1996. nakon samita G-7 u Lionu, Francuska, radi bavljenja nestalim osobama koje su nestale usled različitih sukoba u Bosni i Hercegovini, Republici Hrvatskoj i Srbiji i Crnoj Gori u vreme 1991-1995. Posle sukoba na Kosovu 1999, i krize u bivšoj jugoslovenskoj republici Makedoniji 2001, ICMP je proširila svoje operacije da bi se bavila slučajevima osoba koje su nestale na tim prostorima. ICMP ima štab u Sarajevu, Bosna i Hercegovina, ali ima

kancelarije i u Republici Hrvatskoj, Republici Srbiji i na Kosovu koje je pod upravom UN.

Posmatrač prilikom iskopavanja u Batajnici 2001. je ne samo ICMP, već i predstavnik ICTY i Fonda za humanitarno pravo (Humanitarian Law Center – HLC), dok su 2002. dodatno posmatranje obavili OEBS i povremeno Međunarodni komitet crvenog krsta.

Oktobra 2001. je potpisana sporazum između ICMP i Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju Savezne vlade Jugoslavije i Vlade Republike Srbije, u to vreme nadležnog za lica nestala tokom kosovskog sukoba. Ovaj sporazum je takođe tražio proces identifikacije putem DNK i dozvolio je forenzičarima arheolozima i antropolozima ICMP da u užoj Srbiji (između 2001. i 2002) asistiraju pri iskopavanjima lica koja su nestala tokom sukoba na Kosovu.

Iskopavanja u Batajnici su vršena približno dve godine, sa prekidom tokom zimskih meseci. Međutim, do početka novembra 2002. Institut za sudsку medicinu iz Beograda i ICMP odlučivali su da li da «otvore» još jednu grobnicu, u ovom slučaju Batajnicu 07, uprkos vrlo lošem vremenu. Smatralo se da će to biti poslednja grobnica na poligonu u Batajnici, i ograničena geofizička ispitivanja područja, kombinovana sa pažljivim mehanizovanim kopanjem područja pod strogom arheološkom kontrolom, pokazala su da je to tačno. Geofizički rezultati su ukazivali da su dimenzije grobnice slične veličine kao Batajnjica 03 i da će biti potrebno nekoliko nedelja za završetak iskopavanja. Tadašnji predsednik Koordinacionog centra i zamjenik premijera Republike Srbije, g-din Nebojša Čović, je nakon konsultacija sa beogradskim Institutom za sudsку medicinu i forenzičkim ekspertima ICMP, i u koordinaciji sa nadležnim sudom, doneo konačnu odluku da se iskopavanja nastave. Poslednja masovna grobnica u Batajnici, Batajnjica 07, dovršena je početkom decembra 2002.

Pomoć koju ICMP pruža vladama u regionu i prateće Standardne operativne procedure (Standard Operating Procedures) ICMP koje se odnose na sistem identifikacije preko DNK uzorka uključuje sakupljanje i D NK analizu biološki referentnih uzoraka (krvi) živih članova porodica nestalih lica, koji dobivođljivo daju krv radi identifikacije njihovih nestalih rođaka. ICMP ima mobilne timove za sakupljanje uzoraka krvi. Sem toga, ICMP prima biološke uzorce sa ekshumiranih posmrtnih ostataka (kost i Zub) od lokalnih vlasti. ICMP upoređuje genetičke informacije dobijene od uzoraka krvi i uzoraka kostiju, sačinjava DNK izveštaje i podnosi ih vlastima. Uzorci kostiju i zuba koju su uzeti tokom autopsije ekshumiranih tela uručeni su ICMP-i putem sudskega naloga i podvrgnuti su DNK analizi.

Termin «uzorak kosti» ne odnosi se obavezno na broj uzoraka sa kosti, ili broj primeraka, primljenih u uzorku. Isto tako, često se uzima više od jednog uzorka kosti po telu ili «slučaju» usled raspadnutog stanja ostataka. Uzorak često sadrži više od jednog primerka, ili odvojene komade skeletnog materijala (naprimjer, femur i Zub ili lobanja i tibia). Razlog tome je da ako jedan primerak ne da rezultat, može biti testiran drugi i smanjuje se potreba za traženjem rezervnih uzoraka. Da bi se izradio Izveštaj o slaganju DNK koji potvrđuje identitet nestale osobe ili isključuje mogućnost rodbinske povezanosti, referentni uzorci DNK moraju biti sakupljeni od živih članova porodice za koje se pretpostavlja da su povezani sa nestalim licem, kao i sa posmrtnih ostataka nestalog lica. Kako bi se tačno sprovela DNK identifikacija moraju se uzeti uzorci krvi od nekoliko različitih rođaka jedne nestale osobe, u idealnom slučaju od oca i majke. Kada ICMP profil koji je dobijen sa uzorka kosti upari sa DNK profilima u svojoj banchi porodičnih podataka, može objaviti Izveštaj o slaganju DNK. Izveštaj o slaganju DNK se izdaje uvek kada je pronađena i potvrđena porodična veza između banke podataka za kosti i referentne banke podataka za porodice, a statistička verovatnoća je dovoljno visoka.

ICMP objavljuje izveštaje o slaganju DNK koji ukazuju na 99,99% verovatnoće identiteta. Na vladinim organima je da pravno zatvore slučaj. Oni su odgovorni za poređenje podataka pre smrti i posle smrti, što se zasniva na osteološkim i genetičkim indikatorima, i za zatvaranje slučaja, za izdavanja umrlice, i povraćaja posmrtnih ostataka porodici o kojoj je reč. Sudovi u Srbiji izdaju umrlice kada zatvore slučaj i proglaše tog pojedinca pravno mrtvim. Međutim, prema protokolu koji su potpisali SRJ i UNMIK, OMPF (Office on Missing Persons and Forensics – Kancelarija za nestala lica i sudske medicinu) zadržava pravo da ponovo ispita tela nakon što budu vraćena na Kosovo i da izda sopstvenu potvrdu o smrti.

ICMP je primio 801 uzorak kostiju iz Batajnike. Sačinio je i podneo 715 odgovarajućih DNK izveštaja, koji se odnose na 632 lica. Od prve repatrijacije iz Srbije, novembra 2002., srpski organi s vratili na Kosovo 729 identifikovanih lica u 19 pošiljaka. Oko 10 procenata posmrtnih ostataka je posle repatrijacije bilo još uvek neidentifikovano, i ICMP će i nadalje primenjivati svoju DNK tehnologiju kako bi i oni bili identifikovani.

I u Srbiji i na Kosovu mediji su objavili brojne članke o otkrivanju i iskopavanju ovih masovnih grobnica. Bilo je mnogo spekulacija o tome ko su bile te žrtve, i šta su glasine, a šta činjenice. Zavisno od izvora, žrtve su mogle biti bilo ko – od tela iz Drugog svetskog rata do poznatih pojedinaca iz Suve Reke. Interesantno je da su lokalne novine iz Zaječara objavile još u jesen 1999. jednu «kamufliranu» verziju priče, bez navođenja izvora; «špekulišući» da je u ovom slučaju ustvari reč o telima Kurda. Treba reći da

su bar dva članka, jedan koji je objavilo Vreme jula 2001, i drugi koji je objavila Politika oktobra 2003, iskopavanjima u Batajnici pristupila ozbiljno i profesionalno, oslanjajući se na činjenice.

Treba reći da je, uz saglasnost nadležnog sudske, ICMP objavila rezimee i kompletne izveštaje o svim iskopavanjima i ekshumacijama obavljenim u Batajnici na srpskom, albanskom i engleskom jeziku. Oni su distribuirani javno i stavljeni na ICMP internet stranicu, koja omogućuje pristup široj javnosti.

Koncept prava na istinu koju dugujemo žrtvama kršenja ljudskih prava i njihovim porodicama je u poslednjim decenijama dobijao na značaju; treba samo pogledati ono što je urađeno u Argentini od 1984. do danas, usvajanje Nacrta konvencije UN o zaštiti svih lica od nametnutog ili prisilnog nestanka koju je Savet za ljudska prava UN usvojio juna 2006. Ovaj koncept ima svoje korene u međunarodnom humanitarnom pravu o pravu porodica da znaju sudbinu svojih rođaka, zajedno sa obavezom strana u oružanom sukobu da traže nestala lica. U smislu kršenja ljudskih prava u pogledu kojih se javlja pitanje prava na istinu, organi koji se bave međunarodnim ljudskim pravima su priznali pravo na istinu u slučaju masovnih kršenja ljudskih prava, naročito u slučaju nasilnog nestanka. Međutim, pravo žrtava kršenja ljudskih prava i njihovih srodnika na istinu generalno nije eksplicitno priznato u domaćem zakonodavstvu. Mada, u mnogim zemljama pravo na istinu je implicitno priznato u domaćem zakonodavstvu. Nacionalne institucije za ljudska prava mogu igrati važnu ulogu u obezbeđivanju prava na istinu za žrtve, njihove srodnike i društvo. Istrage za pronalaženje istine i javni izveštaji mogu doprineti obelodanjivanju istine, ili ponekad potvrđivanju istine. Ipak, mnoge specijalne komisije i istražni organi ne daju očekivane rezultate.

Neuspeh u pravilnom tretiranju postojanja masovnih grobnica i velikog broja nestalih lica iz sukoba na Kosovu mogao bi zato da predstavlja fundamentalni problem za buduće napore za izgradnju mira i pomirenje u regionu. To je naveo Kai Eide u svom izveštaju Savetu bezbednosti oktobra 2005.

Prežивeli članovi porodica žrtava sahranjenih u masovnoj grobnici u Batajnici i pronađenih u drugim grobnicama u Srbiji imaju osnovno pravo da znaju sudbinu svojih rođaka, i zaslužuju da znaju ko je ubio njihove najdraže, uklonio njihova tela sa Kosova i ponovo ih sahranio na nedostojan način i bez pogrebnih prava 400 km daleko, kao i ko je naredio ove zločine.

Štaviše, svi građani Srbije imaju pravo da znaju ko je preuzeo na sebe da ubija nevine civile u njihovo ime, natovari ih u hladnjače i transportuje ih stotinama kilometara kroz njihovu zemlju. Identifikovanje pojedinaca koji su krivi za zločine mora biti imperativ da bi se pomogao procesu pomirenja.

Rad ICMP u celini može se shvatiti kao značajan faktor koji doprinosi procesu približavanja država istini, pravdi i pomirenju. Korišćenje pouzdane, međunarodno priznate nauke o sudske medicini kao instrumenta ljudskih prava za rešavanje slučajeva nestanaka bilo je uspešno ne samo zato što je porodicama nestalih donelo individualni odgovor, već i što je precizno dokumentovalo zločine protiv čovečnosti, drugim rečima što je stvorilo istorijsku dokumentaciju kojom se ne može manipulisati u političke svrhe. ICMP se nada da korišćenjem, između ostalog, DNK tehnologije mi dajemo empirijske dokaze identiteta jedne osobe, tako da se može očekivati da vlade budu odgovorne za počinjena zverstva.

Dalje, takvi naporci ohrabruju države i pomažu im u ugrađivanju korpusa normi i standarda definisanih u Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima, Međunarodnoj konvenciji o građanskim i političkim pravima, i drugim pravnim instrumentima ljudskih prava u domaće pravne i administrativne strukture. Na primer, Evropski sud je odlučio da patnje preživelih članova porodice koji traže informacije o nestalim voljenim osobama može predstavljati stalno kršenje čl. 3 Evropske konvencije o ljudskim pravima; to jest, da patnja ovih članova porodice ima dimenziju i karakter koji se razlikuju od emocionalnih potresa koje je doživela rodbina drugih žrtava ozbiljnih kršenja ljudskih prava. Time što odredbe ovih instrumenata ljudskih prava koji se tiču nestalih osoba prenosi u operativne pravne mehanizme na državnom nivou, ICMP ohrabruje i pomaže državama, kao što je Republika Srbija, da ispunе svoje obaveze kako prema onima koji su nestali tokom masovnih kršenja ljudskih prava tako i prema preživelim članovima njihove porodice.

Uspešno kompletiranje, ili zatvaranje, «slučaja Batajnica» ne bi bilo mogućno bez transparentne i uske saradnje uključenih faktora. Dozvolite mi da naglasim ove faktore prema hronološkom redosledu:

- 2001. Đindjićeva vlada je pokazala političku volju da se bavi pitanjem masovnih grobnica u Srbiji;
- ICMP započinje diplomatski i politički angažman u bavljenju ovim pitanjem;
- Okružni sud u Beogradu izdao je sudske naloge za ekshumaciju, dozvoljavajući posmatrače, kako domaće tako i strane;
- Saradnja između nacionalnih i međunarodnih timova stručnjaka za sudske medicinu (antropologa, arheologa i patologa) u sprovođenju iskopavanja;
- Podrška Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju, na čelu sa g-dinom Čovićem, uključujući odluku da se iskopavanja okončaju 2002;

- ICMP se angažuje u diplomatskim aktivnostima za dobijanje finansijskih sredstava kako bi iskopavaja mogla biti završena;
- Uzorci kostiju su dati ICMP-u radi identifikacije;
- Saradnja sa članovima porodica nestalih i njihovim udruženjima;
- Sakupljanje uzorka krvi od članova porodica nestalih koje je sprovedla ICMP;
- Lokalne vlasti završavaju identifikaciju i izdaju umrlice;
- Komisija za nestala lica Saveta ministara SCG pruža logističku i političku podršku procesu identifikacije i repatrijacije. Komisija je nadležna za pitanje nestalih lica od novembra 2003.